

Lathund för handledning (reviderad december 2025)

Frågorna i denna lathund är strukturerade enligt de fyra lärandemålen för praktiken på VÖS i ÄDTP1 och ÄDTP2. De är ordnade så att de inledande frågorna under varje rubrik berör förhandledning, sedan följer frågor som berör handledning efter avslutad lektion och sist finns frågor som passar en slutdiskussion. Dock är det naturligtvis upp till varje enskild handledare att fritt tolka och anpassa frågorna enligt den aktuella situationen och handledningsbehovet.

Kursiv text syftar på ÄDTP2.

1. Ämneskunskaper

Studerande utvecklar och tillämpar sina kunskaper och färdigheter inom läroämnets olika delområden och använder adekvat terminologi. Studerande beskriver och *reflekterar över* (2) ämneskunskaper i ljuset av skolans värdegrund och mål för mångsidig kompetens

- Vilka ämnesspecifika kunskaper ser du som centrala för lärsituationen?
- Hur förbereder/ förberedde du dig innan lektionen för att sätta dig in i det aktuella stoffet?
- Känner du att det finns ämnesspecifika områden som du skulle behöva fördjupa dina kunskaper inom? Utveckla gärna!
- Vilka ämnesspecifika begrepp behöver synliggöras under lektionen?
- Vilka kopplingar ser du mellan lektionens tema, skolans värdegrund och mångsidig kompetens – Hur skulle man kunna tillämpa dessa kunskaper i ämnesövergripande undervisning. *Reflektera över möjliga kopplingar till ämnesövergripande undervisning.*
- På vilka sätt anpassar / anpassade du din undervisning till elevernas nivå och förhandskunskaper i ämnet? Vad kan man göra före, under och efter lektionen för att vara förutseende/lyhörd/flexibel på denna punkt?
- På vilka sätt tjäna de sju mångsidiga kompetenserna som mål för din lektion? Vilka kompetenser har du särskilt beaktat i de olika momenten i lektionsplanen?
- Hur kopplade du lektionens tema till elevernas vardag?
- På vilket/vilka sätt uppmuntrade du eleverna till att använda korrekta termer i de frågor/svar/diskussioner som fördes under lektionen?

2. Ämnesdidaktisk kompetens

Studerande anpassar ämnesinnehållet till målgruppen och planerar *väl* (2) fungerande undervisningsmetoder och arbetssätt med stöd av relevant, ämnesdidaktisk teori. Studerande tillämpar *väl* (2) fungerande undervisningsmetoder och arbetssätt, samt evaluerar undervisningsprocessen *och elevens/den studerandes lärande* (2) med utgångspunkt i läroplansgrunder och ämnesdidaktisk forskning

- Innan lektionen: Vilka är de väsentliga delarna i stoffet du vill att eleverna skall få förståelse för? Hur vill du att eleverna skall jobba med stoffet och vad kan DU som lärare göra för att främja önskad elevaktivitet?
- Fanns det svårare moment som med fördel kunde delas in i delmål så att både elever/lärare får bättre återkoppling på när/ hur man kan gå vidare i resonemanget?
- Beskriv hur läroplanens mål kommer fram i din planering/undervisning/*elevens lärande!*
- Berätta om valet av undervisningsmetoder i relation till lektionens mål.
- I vilka inslag tänker du att det kunde vara speciellt viktigt att differentiera? Varför och på vilket sätt?
- Beskriv hur du beaktar mångfalden i klassen i din undervisning. På vilket sätt undviks stereotypier i planering, val av bilder, val av textuppgifter
- Beskriv vilka undervisningsmetoder du har blivit bekant med och känner dig bekväm med? *Vilka undervisningsmetoder uppfattar du som utmanande men du gärna skulle vilja pröva på? Vilka och varför?*
- Beskriv de aktiverande metoder för den aktuella lärsituationen. *Reflektera kring alternativa aktiverande metoder? Vilka elever tror du kunde ha gynnats av en alternativ metod?*
- *Reflektera över hur du anpassade / har anpassat ditt bruk av terminologi i lärsituationen till elevernas nivå.*
- Vilka "spår av lärande" kan du se hos eleverna/ dig själv efter avslutad lektion?
- Hur fungerade din lektionsplan i praktiken? Vilka syften fyller lektionsplanen?
- På vilket sätt har tidsplaneringen hjälpt dig i övningslektionen/*sekvensen*?
- Var i klassrummet fanns mest positiv aktivitet? Hur gjorde du för att aktivera elever som inte naturligt deltar i undervisningen?
- På vilket/vilka sätt beaktades det gruppsspecifika stödet under lektionen? Hur fungerade det? Hade ytterligare stöd behövts?
- På vilka sätt försökte du uppmuntra eleverna till att föra en dialog med varandra kring lektionens tema?

- Har du tankar kring metoder du ytterligare kunde ha i din arsenal för att upprätthålla ett gott arbetsklimat?
- Anta att du ska hålla motsvarande lektion på nytt. Vilka moment skulle du välja att förändra för att nå en förbättring?

3. Pedagogisk kompetens

Den studerande fungerar som ledare och handledare och tar ansvar för undervisningen som helhet, samt skapar *och upprätthåller* (2) en konstruktiv och motiverande lärandemiljö och kommunicerar på en nivå som är anpassad för målgruppen. Den studerande deltar i *och bidrar aktivt till* (2) interaktion och kollegialt samarbete och tar tillsammans med kollegor ansvar för skolsamfundet som helhet.

- Vilka är de strategier och redskap du medvetet använder för att upprätthålla ett gott arbetsklimat?
- Analysera din kommunikation med eleverna. Tolkar ni varandra rätt? Kan du sätta fingret på något du själv gjorde/sade eller kunde ha gjort/sagt för att underlätta kommunikationen? Hur kunde man komma åt den osynliga/ indirekta kommunikationen som ibland pågår elever emellan?
- Beskriv hur du rörde dig i klassrummet. Vilken betydelse tror du att det hade?
- Beskriv en interaktion du hade med en enskild elev under lektionen. Vem av er initierade interaktionen? *Reflektera över interaktionen.*
- Beskriv hur du aktivt deltog interaktionen med enskilda elever (ögonkontakt, stående eller hukande, framför eller vid sidan om ...?)
- Hur bemöter du inkorrekta svar från eleverna? Beskriv en sådan situation och *reflektera över ditt agerande.*
- Hur påverkade elevernas ålder och mognadsnivå ditt sätt att agera och att ge respons?
- Fick eleverna möjlighet att koppla stoffet/temat till sina egna erfarenheter och tankar samt vara kreativa? Hur inverkar detta på förståelse, inläring och motivation?
- Fick du förväntad respons av eleverna? Belys med olika exempel från lektionen!
- Hur skulle du beskriva stämningen under dagens lektion? Vad gjorde du för att skapa/ *upprätthålla* en trygg och respektfull arbetsmiljö?
- Vilka faktorer bidrog till att skapa/ *upprätthålla* ett gott arbetsklimat i klassen? Hur kunde elever/studerande användas som resurs för att inspirera/motivera gruppen?

- Beskriv de beslut som du fattade i stunden och orsaken till att du ställdes inför val. Fanns det situationer du skulle ha kunnat hantera annorlunda?
- Hur kunde ni kollegialt samarbeta i framtiden kring planeringen och genomförande av temahelheter/studieavsnitt?

4. Reflektionsförmåga

Den studerande redogör för *och reflekterar över* (2) läroämnets uppdrag och innehåll, samt analyserar *och reflekterar över* (2) sin egen undervisning och sitt lärarskap. Den studerande identifierar *och bearbetar* (2) sina egna styrkor och svagheter i dialog med handledare.

- Reflektera över hur din undervisning stöder en mer inkluderande och jämlik skola?
- Beskriv din syn på god undervisning/din syn på lärande. *Hur tar sig din undervisningsfilosofi uttryck i praktiken?*
- Sammanfatta syftet med dagens lektion. Hur framträdde den röda tråden i lektionen /sekvensen?
- Beröm dig själv på tre punkter utgående från din hållna lektion. Varför var det bra?
- På vilket sätt tycker du att du har utvecklats sedan din föregående lektion/sekvens/kurs/praktik?
- Vilken slags expertis önskar du att du hade haft tillgång till under lektionen? Beskriv vad detta hade tillfört din undervisning.
- Vad tar du med dig från den här lektionen till kommande lektioner beträffande att utveckla ett gynnsamt socialt klimat för lärande?
- Reflektera över din syn på lärarrollen: är du kompisen, den auktoritära läraren, coachen eller assistenten? Vad ser du för positivt/negativt i dessa roller och hur kunde man kombinera dem på bästa sätt i olika situationer?
- Reflektera över skillnaden mellan att vara personlig och att ta upp privata saker i lärarrollen.
- Beskriv en situation som du, i egenskap av lärare, oroar dig för att ställas inför.
- På vilket sätt har lektionen bidragit till allmänna kommunikativa färdigheter.
- Resonera kring hur du kunde planera en ämnesövergripande undervisningshelhet tillsammans med kolleger från andra ämnen.